

II.3 Něco málo o Riemannových plochách

Definice. Riemannovou plochou rozumíme souvislou holomorfní varietu dimenze 1, tj. souvislý Hausdorffův topologický prostor X , na němž je dán holomorfní atlas, tj. systém $(U_\lambda, \varphi_\lambda)_{\lambda \in \Lambda}$ s vlastnostmi:

- Pro každé $\lambda \in \Lambda$ je U_λ otevřená podmnožina prostoru X ;
- $\bigcup_{\lambda \in \Lambda} U_\lambda = X$;
- pro každé $\lambda \in \Lambda$ je φ_λ homeomorfismus množiny U_λ na nějakou otevřenou podmnožinu \mathbb{C} ;
- kdykoli $\lambda, \mu \in \Lambda$ jsou takové, že $U_\lambda \cap U_\mu \neq \emptyset$, pak zobrazení $\varphi_\mu \circ \varphi_\lambda^{-1}$ je holomorfní na množině $\varphi_\lambda(U_\lambda \cap U_\mu)$.

Dvojice $(U_\lambda, \varphi_\lambda)$, které jsou prvky atlasu, se nazývají **mapy**.

Poznámky.

- (1) Každá oblast v \mathbb{C} je Riemannova plocha. (Atlas obsahuje jedinou mapu, příslušná funkce je identita.)
- (2) $\overline{\mathbb{C}}$ je Riemannova plocha. Atlas tvoří například dvojice map $(\mathbb{C}, z \mapsto z)$ a $(\overline{\mathbb{C}} \setminus \{0\}, z \mapsto \frac{1}{z})$.
- (3) Otevřená souvislá podmnožina Riemannovy plochy je Riemannova plocha (s přirozeným atlasem).
- (4) Bez újmy na obecnosti lze předpokládat, že pro každou mapu (U, φ) je $\varphi(U)$ otevřený kruh.

Definice. Necht' X a Y jsou Riemannovy plochy a $\Omega \subset X$ je otevřená podmnožina.

- Zobrazení $f : \Omega \rightarrow \mathbb{C}$ se nazývá **holomorfní**, pokud pro každou mapu (U, φ) splňující $U \subset \Omega$ je $f \circ \varphi^{-1}$ holomorfní na $\varphi(U)$.
- Zobrazení $f : \Omega \rightarrow Y$ se nazývá **holomorfní**, pokud je spojitý a pro každou mapu (U, φ) na X a každou mapu (V, ψ) na Y je $\psi \circ f \circ \varphi^{-1}$ holomorfní na $\varphi(U \cap f^{-1}(V))$ (pokud je tato množina neprázdná).
- Zobrazení $f : \Omega \rightarrow \overline{\mathbb{C}}$ se nazývá **meromorfní**, pokud pro každou mapu (U, φ) splňující $U \subset \Omega$ je $f \circ \varphi^{-1}$ meromorfní na $\varphi(U)$.

Věta 7 (vlastnosti holomorfních zobrazení mezi Riemannovými plochami).

- (1) Necht' X je Riemannova plocha a f, g jsou holomorfní zobrazení X do \mathbb{C} . Pak funkce $f + g$ a fg jsou také holomorfní. Pokud g nenabývá nuly, je i funkce f/g holomorfní.
- (2) Necht' X, Y a Z jsou Riemannovy plochy, $f : X \rightarrow Y$ a $g : Y \rightarrow Z$ jsou holomorfní zobrazení. Pak je i zobrazení $g \circ f$ holomorfní.
- (3) Necht' X a Y jsou Riemannovy plochy. Necht' $f : X \rightarrow Y$ a $g : X \rightarrow Y$ jsou holomorfní. Pokud má množina $\{x \in X : f(x) = g(x)\}$ hromadný bod v X , pak $f = g$ na X .
- (4) Necht' X je Riemannova plocha a $f : X \rightarrow \mathbb{C}$ nekonstantní holomorfní zobrazení. Pak $|f|$ nenabývá na X lokálního maxima.

Důsledek. *Nechť X je kompaktní Riemannova plocha. Pak každá holomorfní funkce $f : X \rightarrow \mathbb{C}$ je konstantní.*

Poznámky:

- (1) Na každé Riemannově ploše existuje nekonstantní meromorfní funkce.
- (2) Na každé nekompaktní Riemannově ploše existuje nekonstantní holomorfní funkce.

Riemannova plocha analytické funkce

Nechť f je analytická funkce v oblasti Ω . Pak jí přísluší následující Riemannova plocha a holomorfní funkce na ní:

- Množina X je množina všech tříd ekvivalence při ekvivalenci „být stejnými elementy“ definované na f .
- Topologie na X : Nechť $\mathbf{x} \in X$. Nechť $(f, D) \in \mathbf{x}$ a z_0 nechť je střed kruhu D . Pro každé $r > 0$ definujme

$$U(\mathbf{x}, r) = \{\mathbf{y} \in X : \exists (g, U(z, \delta)) \in \mathbf{y} : |z - z_0| < r \\ \& (g, U(z, \delta)) \text{ je přímým pokračováním } (f, D)\}.$$

Systém $U(\mathbf{x}, r)$, $r > 0$, pak bude tvořit bázi okolí \mathbf{x} v X .

- Atlas na X tvoří mapy $(U(\mathbf{x}, r), \varphi)$ pro $\mathbf{x} \in X$ a $r > 0$, kde

$$\varphi : \mathbf{y} \mapsto \text{střed kruhu } D, \text{ kde } (D, f) \in \mathbf{y}.$$

Uvažme dále funkci $F : X \rightarrow \mathbb{C}$ definovanou předpisem

$$F(\mathbf{x}) = f(z), \text{ pokud } (f, D) \in \mathbf{x} \text{ a } z \text{ je středem kruhu } D.$$

Pak F je holomorfní na X .